

Gwasanaeth Tân ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mid and West Wales
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD CYNALIADWYEDD AC AMGYLCHEDDOL BLYNYDDOL 2023 / 2024

This document is also available in English

www.tancgc.gov.uk

Datganiad y Prif Swyddog Tân

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn ymdrechu’n barhaus i gael effaith gadarnhaol ar y dirwedd y mae’n gwasanaethu ynddi ac yn ystyried camau gweithredu tymor byr, tymor canolig a thymor hir i fynd i’r afael â materion hinsawdd a natur.

Mae’r Gwasanaeth wedi ymrwymo i weithredu mewn modd lle nad yw gweithgareddau’r Gwasanaeth Tân yn cael unrhyw effaith andwyol ar yr amgylchedd ac mae materion sy’n ymwneud â newid yn yr hinsawdd, adfer natur, disbyddiad adnoddau a llygredd o’r pwys mwyaf.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi canolbwyntio ei ymrwymïadau corfforaethol i sero net yn unol â thargedau Llywodraeth Cymru ar gyfer sefydliadau yn y sector cyhoeddus. Gan gydnabod y dyddiad cau tyn i gyflawni hyn, mae’r Gwasanaeth wedi datblygu Map Ffordd Lleihau Carbon i weithio ochr yn ochr â’r amcanion amgylcheddol yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 y Gwasanaeth i wella ymrwymïadau a thargedau lleihau yn barhaus o flwyddyn i flwyddyn.

Rwy’n credu bod Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn Wasanaeth Tân ac Achub blaenllaw yng Nghymru ym maes materion amgylcheddol, a hoffwn ddiolch i holl weithwyr a rhanddeiliaid y Gwasanaeth am eu cefnogaeth barhaus a’u cyfraniad gwerthfawr i gyflawni ein nodau cynaliadwyedd amgylcheddol.

Roger Thomas

Prif Swyddog Tân

EIN GWELEDIGAETH

I ddarparu’r gwasanaeth gorau posibl i gymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru.

OUR VISION

To deliver the best possible service for the communities of Mid and West Wales.

#EichGTACGC

#YourMAWWFRS

Adran 1

Ragarweiniad

Mae'r ddogfen hon yn nodi 10fed Adroddiad Amgylcheddol Blynyddol y Gwasanaeth ac fe'i cyhoeddir yn unol â gofynion Safon Rheolaeth Amgylcheddol y Ddraig Werdd (2016). Mae'r Adroddiad yn amlinellu perfformiad a chyflawniadau Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn ogystal â chynnydd tuag at amcanion amgylcheddol o flwyddyn ariannol 2023/24 mewn meysydd fel y fflyd, yr ystad, bioamrywiaeth, gwastraff ac allyriadau cwmpas 1, 2 a 3.

Mae GTACGC yn gwasanaethu bron i ddwy ran o dair o Gymru, gan gwmpasu 4,500 milltir sgwâr o dir gwledig yn bennaf. O'r herwydd, mae'r Gwasanaeth yn cydnabod pa mor bwysig yw'r effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol y mae gweithgareddau'r Gwasanaeth yn eu cael ar yr amgylchedd, allyriadau carbon o redeg fflyd ac ystad fawr a'r effaith uniongyrchol ar natur a'r hinsawdd. Mae rhai heriau allweddol yn wynebu'r Gwasanaeth Tân ac Achub a phob sefydliad sector cyhoeddus yng Nghymru ar y llwybr tuag at gyrraedd sero net erbyn 2030, fel yr amlinellwyd gan Fap Ffordd Llywodraeth Cymru.

Mae'r Gwasanaeth wedi amlinellu ei ymrwymïadau i leihau allyriadau yn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 a gyhoeddwyd yn gynnar yn 2024. Mae Amcan 7 o fewn yr wyth ymrwymiad yn y Cynllun yn amlygu uchelgais amgylcheddol y Gwasanaeth i weithio mewn 'ffordd amgylcheddol gyfeillgar a chynaliadwy'. Mae'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) llawn i'w weld ar y wefan allanol.

Mae cynaliadwyedd yn ymwneud â gwella ansawdd bywyd mewn ffordd nad yw'n achosi difrod anadferadwy i'r amgylchedd nac yn atal cenedlaethau'r dyfodol rhag gallu elwa o'r pethau da rydym wedi dod yn gyfarwydd â nhw.

Bydd Map Ffordd Lleihau Carbon y Gwasanaeth yn cael ei gyhoeddi yn Haf 2024 a bydd yn amlinellu'r hyn y mae'r Gwasanaeth yn ceisio ei gyflawni i gyrraedd y targed.

Ymrwymïadau Corfforaethol a Chynaliadwyedd Amgylcheddol yn y Gwasanaeth

Mae'r amgylchedd wedi bod yn un o Ymrwymïadau Corfforaethol y Gwasanaeth dros y blynyddoedd diwethaf ac mae'n parhau i gael ei ystyried yn faes pwysig i weithio tuag at ei wella, ym mhob agwedd ar weithgareddau'r Gwasanaeth. Mae angen ystyried addasu a lliniaru, mewn perthynas â Newid yn yr Hinsawdd, ym mhob un o weithgareddau a chynlluniau'r Gwasanaeth ac mae gwaith tuag at hyn wedi'i gynnwys yn yr amcanion yn CRMP y Gwasanaeth.

Mae'r Gwasanaeth yn ymwybodol bod ei weithrediadau'n dylanwadu ar yr amgylchedd byd-eang a lleol ac mae wedi ymrwymo i leihau effeithiau andwyol gweithgareddau a symud oddi wrth y ddibyniaeth ar danwydd ffosil.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae'r Gwasanaeth wedi sicrhau bod ei weithgarwch yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n gosod cyfrifoldeb cyfreithiol ar sefydliadau statudol i fynd ati i ystyried effaith eu gweithgareddau, ynghyd â'r modd y gallai'r gweithgareddau hynny effeithio ar drigolion y blaned yn y dyfodol. Mae'r Gwasanaeth yn adrodd yn flynyddol ar ei nodau a'i ymrwymïadau Strategol o fewn yr Asesiad Blynyddol o Amcanion Gwella a Llesiant y Gwasanaeth. Mae'r Adroddiad hwn yn nodi sut mae'r Gwasanaeth Tân wedi cyfrannu at y nodau Llesiant ar gyfer y flwyddyn flaenorol fel y nodir yn [Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ac Adroddiad Dyletswydd Adran

O dan [Ddyletswydd Adran 6](#) Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, mae gan sefydliadau'r sector cyhoeddus ddyletswydd i gynnal a gwella bioamrywiaeth a hybu cadernid ecosystemau.

Fel un o ofynion y Ddyletswydd, cyhoeddodd y Gwasanaeth ei Adroddiad Dyletswydd Adran 6 cyntaf yn 2020 i gyd-fynd ag adroddiadau'r flwyddyn ariannol. Amlinellodd yr Adroddiad yr hyn y gall y Gwasanaeth ei wneud i ddiogelu a gwella bioamrywiaeth ar dir y Gwasanaeth a thrwy weithgareddau'r Gwasanaeth Tân ac Achub. Yng ngwanwyn 2023, cyhoeddwyd Adroddiad Monitro i amlygu cyflawniadau'r Gwasanaeth tuag at yr amcanion yn y Cynllun Gweithredu yn ogystal ag amcanion Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru.

Cyhoeddwyd ail adroddiad 3 blynedd y Gwasanaeth, Cynllun Gweithredu Adfer Natur 2023 -2026, ochr yn ochr â'r adroddiad monitro yng Ngwanwyn 2023 sy'n amlygu ymrwymïadau'r Gwasanaeth i adfer byd natur a'r argyfwng hinsawdd.

Targedau Sero Net Llywodraeth Cymru

Yn 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau ar gyfer cyflawni allyriadau carbon niwtral yn y sector cyhoeddus yng Nghymru erbyn 2030. Roedd y rhain yn cynnwys dull manwl o adrodd am allyriadau carbon sero net a fyddai'n cael ei gwblhau gan holl sefydliadau sector cyhoeddus Cymru, a hynny er mwyn darparu llinell sylfaen i gyfeirio ati wrth symud ymlaen. Bydd y templed hwn ar gyfer adrodd yn cael ei ddefnyddio'n flynyddol i fonitro allyriadau, a bydd yn cael ei ddefnyddio i sicrhau bod y data sy'n cael ei gasglu yn addas ar gyfer Adroddiad Amgylcheddol Blynyddol y Gwasanaeth.

Mae'r term carbon sero net yn golygu sicrhau cydbwysedd rhwng y carbon sy'n cael ei ollwng i'r atmosffer a'r carbon sy'n cael ei dynnu ohono. Defnyddir Sero Net yn gyfnewidiol â'r term Carbon Niwtral.

Ym mis Mawrth 2021, pennodd Llywodraeth Cymru dargedau newydd ar gyfer gostyngiad o 63% mewn allyriadau carbon erbyn 2030, gostyngiad o 89% erbyn 2040, a gostyngiad o 100% erbyn 2050. Hefyd, nododd Llywodraeth Cymru uchelgais gyfunol fwy heriol i'r sefydliadau sector cyhoeddus yng Nghymru i gyflawni carbon sero net erbyn 2030 (uchelgais gyfunol 2030).

Fel sefydliad sector cyhoeddus, mae Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r Gwasanaeth adrodd yn flynyddol ar ei allyriadau carbon sero. Mae'r rhain yn cynnwys allyriadau sy'n deillio o adeiladu, gwastraff, y fflyd a'r gadwyn gyflenwi.

Safon Rheolaeth Amgylcheddol Y Ddraig Werdd 2016

Er mwyn helpu i gyflawni ei ymrwymïadau amgylcheddol, mae'r Gwasanaeth yn gweithio tuag at Safon Amgylcheddol y Ddraig Werdd (2016). Mae'r Safon yn cynorthwyo ac yn ategu'r broses o wneud penderfyniadau ac yn sicrhau gwelliannau amgylcheddol parhaus o flwyddyn i flwyddyn. Mae'r Safon yn sicrhau bod y Gwasanaeth yn ymgorffori ac yn ystyried partïon â diddordeb yng nghyd-destun y sefydliad o ran pwysau mewnol, allanol a chymdeithasol.

Mae Safon Rheolaeth Amgylcheddol y Ddraig Werdd yn rhwymedigaeth wirfoddol sy'n dyfarnu achrediad i Sefydliadau sy'n cymryd camau gweithredu i ddeall, monitro a rheoli eu heffeithiau ar yr amgylchedd. Ym mis Chwefror 2024, llwyddodd y Gwasanaeth i gynnal achrediad Lefel 5 am y 10fed flwyddyn yn olynol, sef archwiliad allanol 3 diwrnod o hyd a oedd yn adolygu cydymffurfiaeth â deddfwriaeth, gweithdrefnau a dogfennau amgylcheddol yn ogystal ag ymweliadau safle â Gorsafoedd Tân a swyddfeydd.

Mae'r achrediad llwyddiannus yn dangos bod y Gwasanaeth wedi ymrwymo i reoli effaith ei weithgareddau ar yr amgylchedd ac yn dangos bod yr holl staff yn ymwybodol o'r effaith hon ac yn gweithio'n weithredol i'w lleihau. Mae'r Gwasanaeth yn deall ac yn gweithio o fewn y cyfrifoldebau amgylcheddol a amlinellir ac wedi ymrwymo i wella ei ôl troed amgylcheddol yn barhaus.

Mae'n rhoi sicrwydd wedi'i ddilysu'n allanol i randdeiliaid a phartïon â diddordeb bod arferion, prosesau a gweithdrefnau amgylcheddol y Gwasanaeth Tân ac Achub yn effeithiol ac yn cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol. Mae rhagor o wybodaeth am achrediad y Ddraig Werdd ar gael ar eu [gwefan](#).

Adolygiad Rheolaeth Amgylcheddol

Cynhelir adolygiad o System Rheolaeth Amgylcheddol (EMS) y Gwasanaeth yn flynyddol er mwyn sicrhau ei bod yn parhau i fod yn addas, yn ddigonol ac yn effeithiol. Yn ystod yr adolygiad, trafodir perfformiad mewn perthynas â'r nodau a'r targedau, ynghyd ag unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â'r system. Trafodir hefyd y materion canlynol:

- Camau gweithredu y mae angen rhoi sylw iddynt yn dilyn cyfarfodydd blaenorol.
- Adolygiad o berfformiad.
- Adroddiadau ar ddiffyg cydymffurfio ac adroddiadau ar ganlyniadau Archwiliadau.
- Adolygiad o'r cyflawniadau yn erbyn amcanion a thargedau cyfredol.
- Gosod amcanion a thargedau.

- Adolygiad o'r Polisi, gweithdrefnau a chanllawiau Amgylcheddol.
- Adolygiad o anghenion hyfforddiant amgylcheddol.
- Adolygiad o effeithiolrwydd y prosiectau amgylcheddol a gyflawnwyd gan y Gwasanaeth.

Mae'r adolygiad o'r broses reoli yn mynd i'r afael â'r angen posibl i newid y dogfennau amgylcheddol, ac yn sicrhau bod yna ymrwymiad a chynnydd parhaus o ran gwelliant amgylcheddol.

Yr hierarchaeth gwastraff a chaffael cynaliadwy

Mae'n bwysig i'r Gwasanaeth osgoi anfon gwastraff i safleoedd tirlenwi ac ailddefnyddio ac ailgylchu dodrefn a deunyddiau lle bo modd. Mae'r Gwasanaeth yn defnyddio contractwr allanol i gasglu hen ddodrefn, sy'n atgyweirio neu'n uwchgylchu os oes angen ac yn eu hailddosbarthu i ysgolion a chanolfannau cymunedol. Os na ellir ailddefnyddio'r dodrefn, caiff yr holl rannau eu hailgylchu. Bydd unrhyw brosiect yr ymgwymer ag ef o fewn y Gwasanaeth yn adfer ac yn addasu deunyddiau bob tro.

Mae gan y Gwasanaeth rwymedigaeth gyfreithiol i ystyried yr hierarchaeth gwastraff wrth drin gwastraff. Mae'r hierarchaeth yn nodi, yn ôl trefn blaenoriaeth, yr opsiynau i'w hystyried o ran rheoli gwastraff. Mae'n rhestru'r opsiynau o ran rheoli gwastraff yn ôl yr hyn sydd orau ar gyfer yr amgylchedd ac mae'n rhoi pwyslais ar atal gwastraff cyn ailddefnyddio ac ailgylchu a dim ond ar ôl ystyried yr opsiynau hyn y dylai gwastraff gael ei waredu mewn safleoedd tirlenwi.

Mae'n bwysig i'r Gwasanaeth sicrhau bod goblygiadau oes gyfan pob eitem a brynir yn cael eu hystyried (o'r crud i'r bedd). Mae ystyriaethau amgylcheddol a chaffael cynaliadwy yn cael eu cadw mewn cof wrth nodi a phrynu'r holl nwyddau a gwasanaethau. Mae allyriadau Cwmpas 3 yn cael eu nodi, yn rhannol, yn yr Adroddiad hwn yn ogystal ag o fewn gofynion adrodd sero net blynyddol i Lywodraeth Cymru.

Aspects and Impacts

Mae gan y Gwasanaeth nifer o elfennau ac effeithiau amgylcheddol yn ymwneud â gweithrediadau bob dydd. Er mwyn monitro'r rhain, datblygwyd cofrestr yn dilyn ystyriaethau o weithgareddau a gweithrediadau'r Gwasanaeth, gyda'r effeithiau mwyaf arwyddocaol yn cael eu hamlygu ac yn cael sylw.

Elfennau amgylcheddol yw'r elfennau o weithgareddau'r Gwasanaeth Tân ac Achub a allai effeithio ar yr amgylchedd.

Mae'r elfennau risg uchel yn cynnwys:

- Llygredd dŵr a draenio safleoedd.
- Y defnydd o ynni a chynhyrchu CO2.
- Cerbydau fflyd a theithiau busnes.
- Llygredd posibl wrth Ddiffodd Tanau

Mae'r meini prawf ar gyfer yr elfennau a'r effeithiau amgylcheddol arwyddocaol yn cael eu pennu gan y pethau canlynol:

- Asesu maint yr elfen a'r effaith.
- Penderfynu a yw'r elfennau'n cael eu rheoli gan unrhyw ddeddfwriaeth.
- Penderfynu a yw'r elfen yn fygythiad i'r enw da corfforaethol.
- Penderfynu a yw'r elfen yn effeithio ar allyriadau carbon y sefydliad.

Adolygir y Gofrestr yn flynyddol i sicrhau bod pob elfen yn dal i fod yn berthnasol ac i gynnwys unrhyw elfennau ac effeithiau arwyddocaol newydd os oes angen. Mae'r ddogfen hefyd wedi'i chynnwys yng nghylch gwaith gwiriad allanol blynyddol y Ddraig Werdd er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.

Adran 2

Perfformiad, Prosiectau a Monitro

Perfformiad Amgylcheddol

Fel Gwasanaeth, mae nod i wella perfformiad amgylcheddol ac effaith yn barhaus o flwyddyn i flwyddyn yn unol ag ymrwymïadau'r Gwasanaeth a rhwymedigaethau'r System Rheolaeth Amgylcheddol. Mae monitro'n cael ei wneud ym meysydd allyriadau carbon o fflyd y Gwasanaeth, yr ystad, ynni adnewyddadwy, gwastraff ac adfer natur.

Er mwyn gwella allyriadau cymudo a lleihau teithio diangen, mae'r Gwasanaeth wedi sefydlu polisi gweithio hyblyg ac yn annog y defnydd o gyfarfodydd hybrid a gweithio ystwyth. Mae monitro dogfennau a gweithgareddau'n rheolaidd yn helpu i graffu ar gynnydd mewn perfformiad a thuag at dargedau amgylcheddol yn fisol sy'n amlygu anghysondebau i'w hystyried.

Allyriadau Ystad a Chwmpas

Mae ystad GTACGC yn cynnwys Gorsafoedd Tân, gweithdai, swyddfeydd a lleoliadau hyfforddi. Mae cynhyrchu a defnyddio ynni i redeg yr adeiladau hyn yn cael effaith sylweddol ar yr amgylchedd trwy ddefnyddio adnoddau ac allyriadau carbon. Mae'r trydan gan y darparwr i'r Gwasanaeth yn cael ei gynhyrchu o ffynhonnell adnewyddadwy ac yn cael ei rannu fel a ganlyn:

MATH O WARANTAU TARDDIAD YNNI ADNEWYDDADWY (REGO)	RHANIAD YN ÔL %
Biomass	29%
Bioddiraddiadwy	3%
Nwy Tirlenwi	6%
Ynni dŵr	2%
Gwynt ar y Môr	20%
Ffotofoltäig	15%
Gwynt	25%
Cyfanswm	100.00%

Mae defnydd nwy a thrydan y Gwasanaeth o'r ystad yn cael ei fonitro bob mis trwy Systemau Mesur Awtomatig (AMR) ym mhob safle. Mae'r cyfanswm yn cynnwys y trydan a ddefnyddir wrth wefru'r fflyd o gerbydau trydan ar safleoedd y Gwasanaeth.

YNNI	2019/20 (KWH)	2020/21 (KWH)	2021/22 (KWH)	2022/23 (KWH)	2023/24 (KWH)
Trydan	2,844,900	2,819,053	2,159,216	2,121,824	2,077,102
Nwy	371,476	374,488	324,478	333,358	343,706
Olew (Litrau)	36,574	67,656	35,563	22,742	15,217
Solar Ffotofoltäig (kW)	13,902.31	20,419	28,953	25,665	Not available

*Wedi'i ddangos mewn kW ar wahân i Olew, a ddangosir mewn Litrau

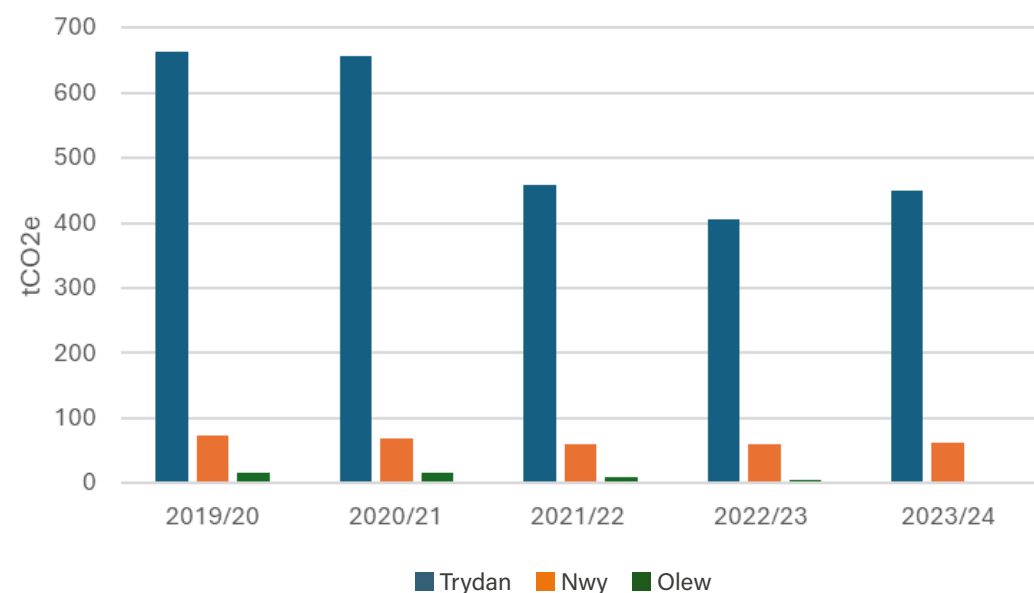
Defnyddir y ffactorau trosi isod i gyfrifo allyriadau'r Gwasanaeth mewn ffigurau CO₂e. Yna gellir defnyddio'r ffigurau hyn i gymharu ar sail tebyg am debyg ar gyfer pob tanwydd. Mae'r ffactorau trosi o DEFRA yn newid bob blwyddyn, a all arwain at gynnydd mewn ffigurau CO₂e, er y gallai'r defnydd gwirioneddol fod wedi gostwng, fel y gwelir isod yn y ffigurau trydan ar gyfer y 2 flynedd ddiwethaf.

FFACTORAU TROSI DEFRA	2021/22	2022/23	2023/24
Nwy	0.18316	0.18219	0.18256
Trydan	0.21233	0.19121	0.20496
Olew	0.24677	0.24557	0.24557

TUNELLI CO ₂ E	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Trydan	663.15	657.23	458.47	405.4	425
Nwy	73.4	68.8	59.4	60.7	62.7
Olew	17.4	16.6	8.7	5.5	3.7

Defnydd Trydan, Nwy ac Olew

Mae'r defnydd o olew wedi lleihau'n sylweddol oherwydd datgomisiynu nifer o'r tanciau olew gwresogi mewn Gorsafoedd Tân. Dim ond 2 leoliad Gwasanaeth, gyda 4 tanc olew gwresogi, sydd ar ôl ac yn defnyddio'r dull hwn o wresogi.

Fel rhan o'r Archwiliadau Gorsafoedd o safbwynt Risg Gorfforaethol mae monitro Ynni wedi'i gynnwys yn rhan arferol er mwyn gweithio tuag at leihau'r defnydd ar lefel Gorsafoedd, ond hefyd i amlygu mesurau syml ond effeithiol i fod yn fwy effeithlon a lleihau cyfleustodau. Gallai hyn fod yn rhywbeth mor syml â symud dodrefn a blychau sydd o flaen rheiddiaduron neu gau drysau pan fydd y gwres ymlaen.

Ochr yn ochr â hyn, mae poster ynni'n cael eu dosbarthu ar draws y Gwasanaeth i godi ymwybyddiaeth o ddefnydd ac allyriadau o bob Rhanbarth.

ALLYRIADAU UNIONGYRCHOL	ALLYRIADAU ANUNIONGYRCHOL	ALLYRIADAU ANUNIONGYRCHOL
CWMPAS 1 - Hylosgi tanwydd - Cerbydau cwmni - Allyriadau ffo	CWMPAS 2 Wedi prynu trydan, gwres a stêm	CWMPAS 3 - Nwyddau a gwasanaethau a brynwyd - Teithio busnes - Cymudo gweithwyr - Gwaredu gwastraff - Defnyddio cynhyrchion a werthir - Cludiant a dosbarthu (i fyny ac i lawr yr afon) - Buddsoddiadau - Asedau a masnachfreintiau ar brydles

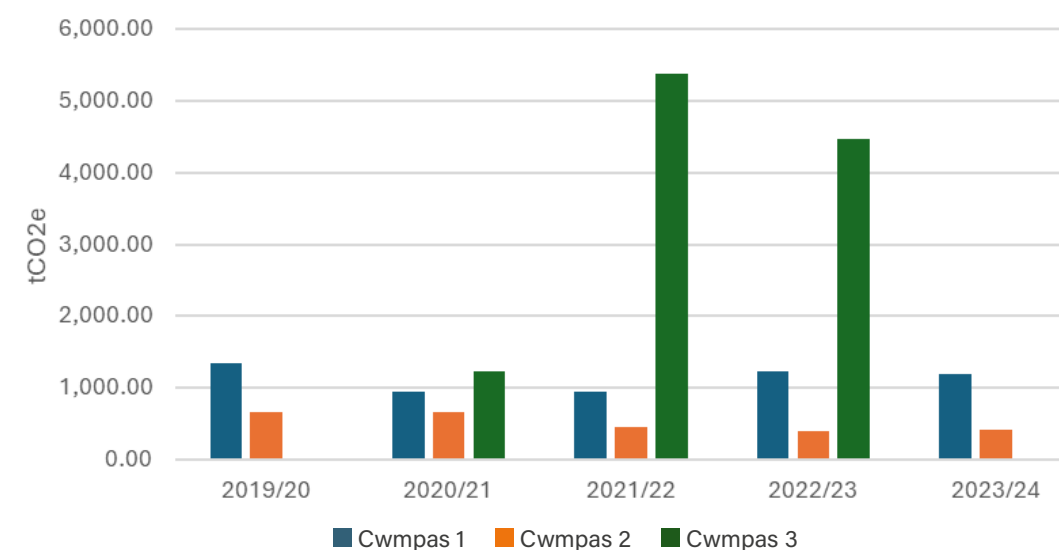

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Cwmpas 1	1,339.3	952.6	945.6	1,228.6	1,197.3
Cwmpas 2	663.15	657.2	458.4	405.4	425
Cwmpas 3	Unknown	1,239.4	5,369.8	4,476.8	5,694.6

*Wedi'i ddangos yn tCO₂e

Mae allyriadau Cwmpas 3 fel arfer yn cyfateb i oddeutu 80% o allyriadau unrhyw sefydliad. Fel Gwasanaeth, dim ond am yr ychydig flynyddoedd diwethaf y mae'r rhain wedi'u monitro. Disgwylir i'r ffigwr gynyddu, oherwydd bod technegau monitro mwy datblygedig, trylwyr a chywir yn cael eu defnyddio.

Allyriadau Cwmpas 1, 2 a 3

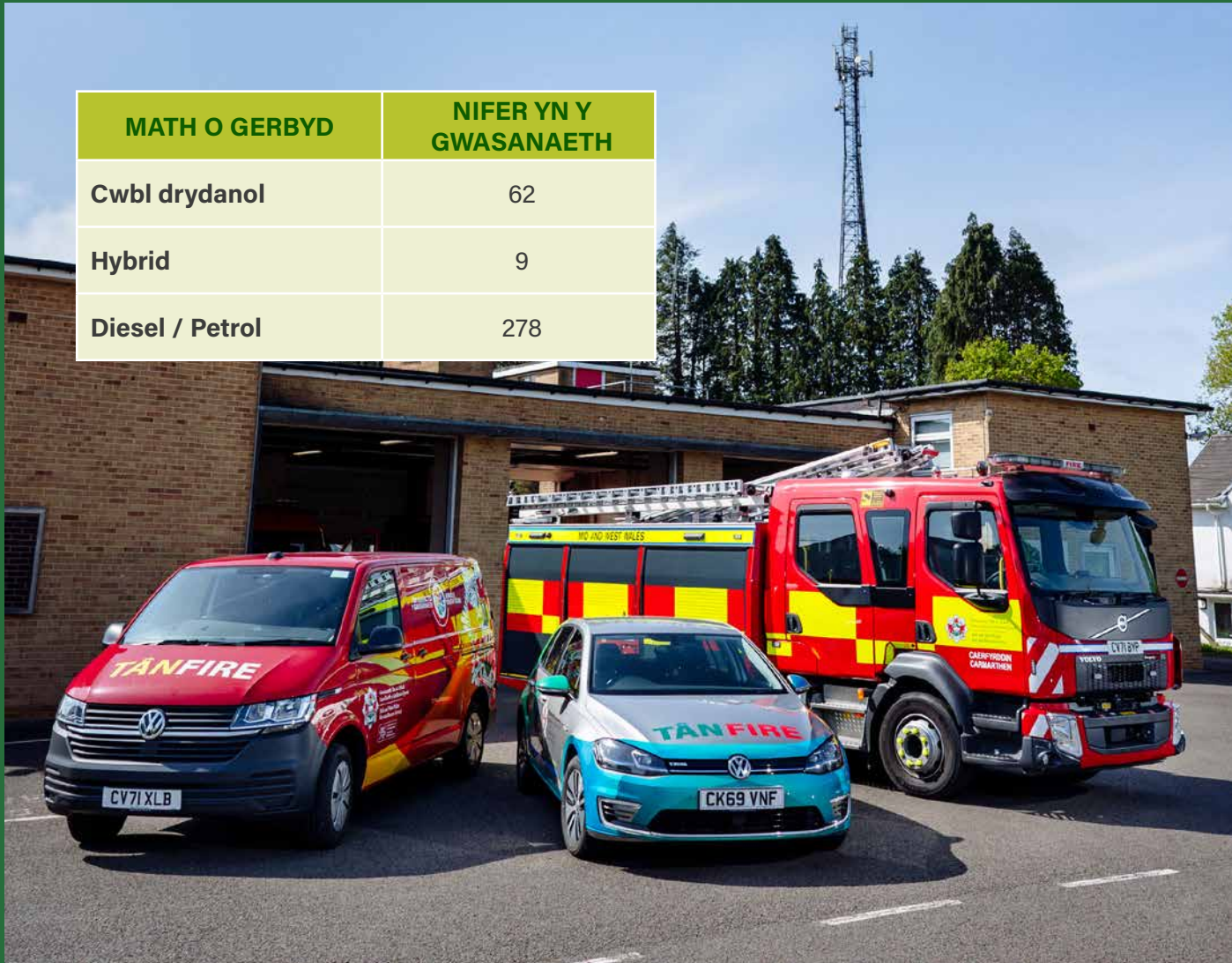

Fflyd y Gwasanaeth

Mae tua 350 o gerbydau o fewn fflyd y Gwasanaeth Tân, sy'n amrywio o geir cronfa i gerbydau arbenigol, cerbydau cyd-ymatebwyr ac injanau tân. Maent yn cael eu cyflenwi mewn gwahanol ffyrdd, gan gynnwys trydan, diesel ac olew llysiau wedi'i drin â dŵr (HVO).

Fel Gwasanaeth, cydnabyddir mai allyriadau o'r fflyd yw un o'r allyrwyr carbon mwyaf, ar ôl yr ystad. Mae'n bwysig trosglwyddo oddi wrth danwydd ffosil i redeg y fflyd o gerbydau i gyd-fynd â tharged Llywodraeth Cymru o ddod yn sero net erbyn 2030. Mae hyn wedi'i nodi yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol y Gwasanaeth a'r Map Ffordd Lleihau Carbon.

MATH O GERBYD	NIFER YN Y GWASANAETH
Cwbl drydanol	62
Hybrid	9
Diesel / Petrol	278

Er mwyn galluogi fflyd gynyddol y Gwasanaeth o Gerbydau Allyriadau Isel lawn (ULEV), bu cynnydd cyson yn y gwaith o osod pwyntiau gwefru trydan yn lleoliadau'r Gwasanaeth. Ar hyn o bryd mae 30 o leoliadau, gyda chyfanswm o 55 o bwyntiau gwefru ar draws ardal y Gwasanaeth, sy'n cynnwys cyfuniad o wefrwyr deuol 7kW a gwefrwyr cyflym.

Mae'r tablau isod yn dangos ystadegau cerbydau ULEV a cherbydau tanwydd ffosil. Mae'r tabl cyntaf yn amlygu'r milltiroedd a deithiwyd gan gerbydau trydan a cherbydau tanwydd ffosil, ac mae'r ail dabl yn amlygu'r litrau a ddefnyddiwyd ac allyriadau CO2 cerbydau'r Gwasanaeth.

MILLTIREDD Y FFLYD	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Cerbydau trydan	N/A	802	113,676	163,721	148,413
Cerbydau tanwydd ffosil	N/A	1,360,288	1,453,578	1,957,211	1,911,481

DEFNYDD Y FFLYD	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Diesel (litrau)	481,310	340,622	349,300	461,159	456,204
HVO (litrau)	N/A	N/A	N/A	N/A	18,300
kW o Gerbydau Trydan	N/A	N/A	N/A	56,314	46,203

FLEET CONSUMPTION	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Diesel (litrau)	1,248.5	867.2	877.5	1,162.4	1,130.9

*Wedi'i ddangos mewn tunelli CO2 cyfatebol

Defnyddir y ffactorau trosi Defra isod i gyfrifo allyriadau'r Gwasanaeth o danwydd i ffigurau CO2 cyfatebol. Yna gellir defnyddio'r ffigurau hyn i gymharu ar sail tebyg am debyg ar gyfer pob tanwydd.

FFACTORAU TROSI DEFRA	2021/22	2022/23	2023/24
Diesel	2.51233	2.52058	2.47887

Mae'r Gwasanaeth wedi gwrthbwysu **35,270kg** o CO2 drwy ddefnyddio cerbydau trydan o gymharu â cherbydau diesel yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf.

Ni chafodd trefn o fonitro'r trydan a ddefnyddir yn benodol i wefru'r fflyd o gerbydau trydan ar dir y Gwasanaeth ei sefydlu tan 2022. Mae system swyddfa gefn wedi'i sefydlu i allu echdynnu'r wybodaeth hon i'w defnyddio i fonitro defnydd o gerbydau trydan. Mae'r ffigur hwn wedi'i gynnwys yng nghyfanswm defnydd trydan y Gwasanaeth. Er bod modd gwefru cerbydau trydan y Gwasanaeth y tu allan i leoliadau'r Gwasanaeth, nid yw hyn yn digwydd yn rheolaidd.

Mae'r defnydd o danwydd HVO yn lle diesel ym mheiriannau'r Gwasanaeth Tân ac Achub wedi bod ar brawf ers Gwanwyn 2023. Gall defnyddio hwn fel dewis arall yn lle diesel arbed amcangyfrif o 2 dunnell o CO2 fesul 1,000 litr o danwydd a ddefnyddir.

Gwastraff ac ailgylchu

O fis Ebrill 2024, mae deddfwriaeth newydd gan Lywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i bob sefydliad yn y sector cyhoeddus wahanu gwastraff ymhellach i gynnwys y ffrydiau gwastraff ychwanegol isod:

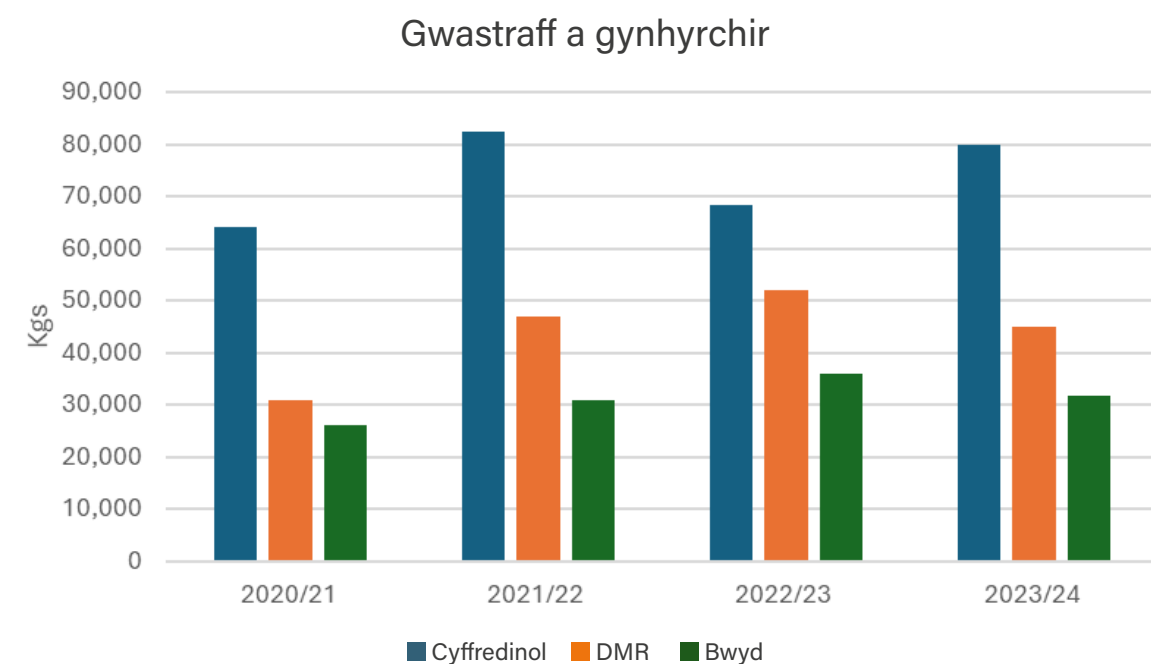
- Bwyd (dim ond os yw dros 5kg yr wythnos).
- Papur a chardiau
- Gwydr (dim ond os yw dros 5kg yr wythnos).
- Metelau, plastigau a chartonau
- Cyffredinol.

Mae gwastraff o Orsafoedd Tân yn cael ei gofnodi'n gywir gan contractwyr gwastraff allanol ar adeg casglu, sy'n caniatáu i ystadegau manwl gael eu monitro'n fisol ar draws y Gwasanaeth. Mae'r contractwr gwastraff yn adfer 99% o wastraff y Gwasanaeth drwy ailgylchu, compostio ac adfer, sy'n gadael dim ond 1% ar ôl i'w anfon i safleoedd tirlenwi.

GWASTRAFF - TUNELLI	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Cyffredinol	64,038	82,549	68,482	79,976
Ailgylchu Cymysg Sych (DMR)	31,032	47,060	52,076	44,917
Bwyd	26,257	31,078	35,967	31,864

*Wedi'i ddangos mewn tunelli

Mae cynnydd mewn gwastraff cyffredinol oherwydd llogi sgipiau mewn rhai Gorsafoedd i waredu gwastraff ychwanegol o brosiectau neu bryniannau ar raddfa fawr.

Poteli plastig untro

Mae'r ffigurau presennol ar gyfer poteli plastig untro wedi cynyddu 11% ers 2022/23 a bron i 70% ers y flwyddyn weithredu gychwynnol yn 2020/21.

Gellid esbonio hyn oherwydd bod 2020/21 yn ystod y cyfnod clo felly byddech yn disgwyl i'r ffigurau fod yn isel. Mae wedi amlygu, er bod newid mewn diwylliant i ddechrau, bod angen monitro archebion y Rhanbarthau ac Adrannau yn agosach ar lefel leol. Mae angen dosbarthu rhagor o wybodaeth am y cynnydd mewn ystadegau ac ymwybyddiaeth yn ogystal â chraffu ar yr archebion er mwyn gweld gostyngiad yn y ffigurau hyn ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf.

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Nifer y poteli plastig untro a brynwyd y flwyddyn	62,632	30,312	34,776	46,104	51,240
Nifer y poteli amldefnydd a ddosbarthwyd	0	1,408	175	114	221

Gwastraff o'r Gweithdai

Mae gwastraff o'r gweithdai yn cael ei gasglu a'i fonitro ar wahân i'r prif contract gwastraff oherwydd y gall gynnwys eitemau mwy peryglus fel olew a batris cerbydau. Mae'r ffigurau ar gyfer y ffrwd wastraff hon o flwyddyn i flwyddyn i'w gweld isod.

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Metel Sgrap (Tunelli)	5.3	6.83	16.6	11.4	7.06
Gwastraff Amsugnol (Kg)	321	200	312	330	283
Hidlenni Olew (Kg)	1,335	384	576	480	384
Olew Injanau (Litrau)	5,390	2,041	1,701	2,120	1,362

Elusen y Diffoddwyr Tân

Mae 40 o Orsafoedd sydd â biniau dillad Elusen y Diffoddwyr Tân ar draws ardal y Gwasanaeth. Mae'r biniau hyn yn helpu i gefnogi Elusen y Diffoddwyr Tân trwy gasglu dillad o gymunedau i helpu i ddargyfeirio gwastraff tecstilau i ffwrdd o safleoedd tirlenwi trwy naill ai ailwerthu, ailddefnyddio neu ailgylchu eitemau.

Mae'r swm a roddwyd wedi cynyddu o flwyddyn i flwyddyn, sydd wedi helpu i gynhyrchu incwm i'r Elusen fel yr amlygir isod.

BLWYDDYN	KG O DDILLAD	INCWM A GYNHYRCHWYD
2023/24	184,732	£39,295
2022/23	164,810	£35,097
2021/22	151,311	£28,437
2020/21	125,038	£14,945

Prosiectau'r Gwasanaeth

Adfer natur mewn Gorsafoedd

Ym mis Medi 2023 gwnaeth y Gwasanaeth gais llwyddiannus am gyllid Lleodedd Lleol ar gyfer Natur ar y cyd â Cadwch Gymru'n Daclus.

Helpodd y cyllid i ddatblygu'r ardal o laswellt nad oedd yn cael ei defnyddio wrth ochr Gorsaf Dân Pontarddulais i greu gardd flodau gwyllt, i annog peillwyr a bywyd gwyllt i ddod i'r safle. Gyda chymorth arweinydd Prosiect Cadwch Gymru'n Daclus, cwblhawyd gwaith ar ardd yr Orsaf Dân gyda chymorth myfyrwyr o'r ysgol gynradd leol ym Mhontarddulais.

Yn dilyn llwyddiant datblygiad gardd Gorsaf Pontarddulais, gwnaeth pedair Gorsaf arall gais llwyddiannus am gyllid i ddatblygu mannau gwyrdd, gan gynnwys Gorsafoedd Tân Hwlfordd, Port Talbot, Blaendulais a Glyn-nedd. Bydd y gwaith ar y rhain yn parhau drwy gydol haf 2024.

Roedd y cyllid hwn yn gam mawr tuag at annog bywyd gwyllt mewn Gorsafoedd Tân lle nad oedd dim o'r blaen. Mae'r tabl isod yn dangos y mannau gwyrdd cyfyngedig ar safleoedd y Gwasanaeth.

CANRAN Y MANNAU GWYRDD	NIFER Y GORSAFOEDD
5% neu lai o fannau gwyrdd	37
5-39%	16
40%	4

#DawnsGlaw

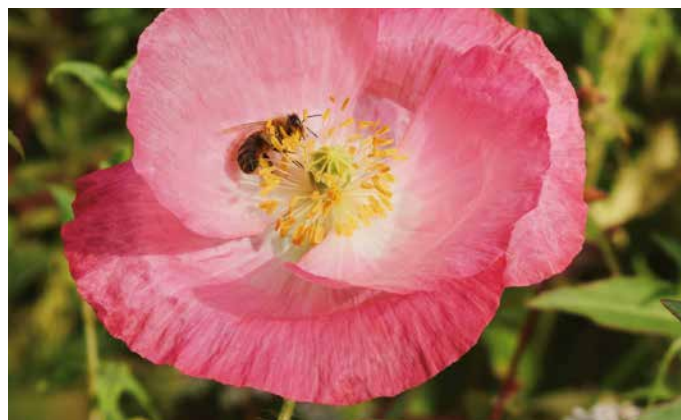
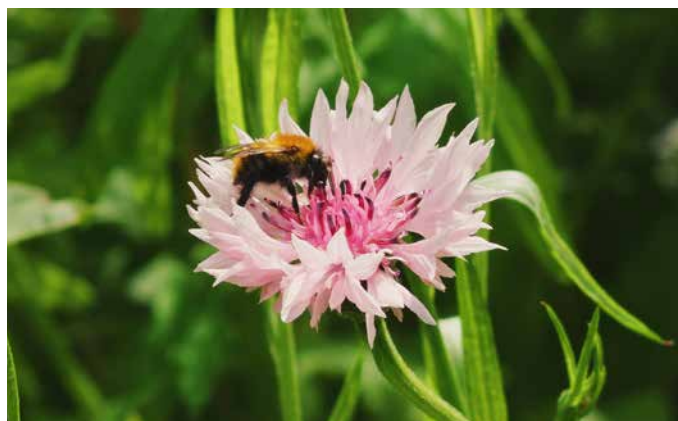
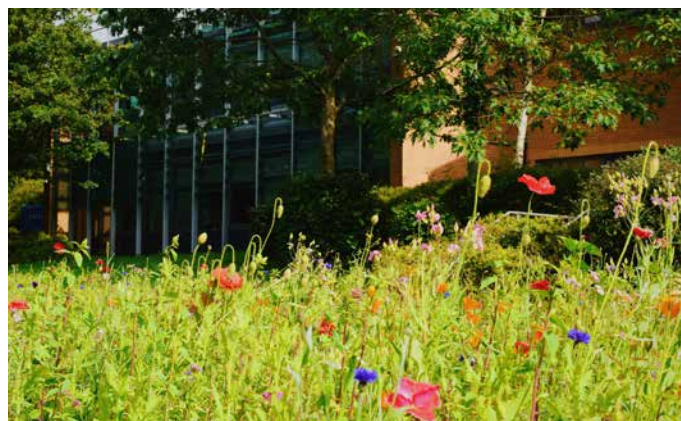
Mae Ymgyrch Dawns Glaw yn dasglu amlasiantaeth o arbenigwyr o asiantaethau allweddol ledled Cymru sydd wedi ymrwymo i leihau, a lle bo modd, dileu effaith tanau glaswellt ledled Cymru. Er bod y pwyslais cychwynnol ar leihau achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol a llosgi bwriadol, mae gwaith mwy diweddar wedi canolbwyntio ar gynorthwyo ffermwyr a thirfeddianwyr i sicrhau bod eu cynlluniau rheoli tir yn cael eu gweithredu'n ddiogel, yn ogystal â chodi ymwybyddiaeth o ganlyniadau tanau damweiniol yng nghefn gwlad o ganlyniad i gynydd mewn twristiaeth.

Mae'r Tîm Lleihau Tanau Bwriadol a'r Swyddog Cyswllt Ffermio o fewn GTACGC yn cynnig cymorth ac arweiniad, sy'n rhad ac am ddim, i ffermwyr, porwyr a thirfeddianwyr sy'n dymuno llosgi dan reolaeth fel rhan o'r gwaith rheoli tir. Gall y Swyddog Cyswllt gynorthwyo i greu 'cynllun llosgi' a thrafod technegau llosgi, rhwystrau tân neu gyflenwi llawer o danwydd.

Ardaloedd blodau gwyllt

Mae nifer o ardaloedd ar draws y Gwasanaeth lle mae'r tîm Cynnal a Chadw Tiroedd wedi manteisio ar y cyfle i annog peillwyr i safleoedd trwy blannu hadau blodau gwyllt mewn rhai mannau. Mae hyn yn helpu i greu llywybrau gwenyn rhwng gwahanol ardaloedd ac yn helpu i ddod â bioamrywiaeth i Orsafoedd.

Mesur a monitro

Mae monitro gweithredol ar berfformiad data amgylcheddol yn hanfodol er mwyn sicrhau y gellir canfod gwelliannau a ffyrdd o arbed costau.

Mae nifer o ddulliau ar waith i fesur ac adrodd ar adnoddau a gweithgareddau'r Gwasanaeth, naill ai'n fisol neu'n chwarterol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- System Rheolaeth Amgylcheddol y Ddraig Werdd
- Cyfleustodau – Nwy, trydan, Olew gwresogi
- Rheoli Gwastraff – Cyffredinol, DMR a Bwyd
- Tanwydd i gynnal y fflyd – diesel a HVO
- Cadwyn Gyflenwi – Caffael
- Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040
- Map Ffordd Lleihau Carbon

Environmental Training and Compliance obligations

Mae GTACGC wedi creu pecyn e-ddysgu amgylcheddol pwrcasol ar gyfer y Gwasanaeth Tân ac Achub, er mwyn codi ymwybyddiaeth o feysydd, materion a gweithdrefnau a Chynlluniau amgylcheddol allweddol.

Mae'r Gwasanaeth yn cynnal ymwybyddiaeth o faterion amgylcheddol trwy amrywiaeth o ffyrdd gan gynnwys posterï ymwybyddiaeth, cyfathrebu mewnol ar fewnrwyd y Gwasanaeth ac ymgyrchoedd ymwybyddiaeth.

Mae'r holl ddeddfwriaeth amgylcheddol berthnasol yn cael ei monitro trwy gofrestr gyfreithiol ar-lein, sy'n cynnwys holl weithgareddau a gweithrediadau'r Gwasanaeth ac yn sicrhau bod y Gwasanaeth yn cydymffurfio'n gyfreithiol. Mae hyn yn galluogi'r Gwasanaeth i nodi a chategoreiddio deddfwriaeth berthnasol yn hawdd ac yn effeithlon. Mae'r gofrestr yn cwmpasu agweddau sy'n cynnwys sŵn, aer, dŵr, gwastraff, tir, bioamrywiaeth a hinsawdd.

Adran 3

Amcanion Amgylcheddol a chanlyniadau ar gyfer y flwyddyn 2023/24

	AMCAN	CANLYNIAD
AA1	Darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth amgylcheddol i annog mesurau rhagweithiol i leihau allyriadau Carbon ledled y Gwasanaeth a chefnogi newid diwylliant.	Cyflwynwyd hyfforddiant e-ddysgu ymwybyddiaeth amgylcheddol i draean o'r holl staff ac mae wedi'i gwblhau erbyn hyn. Dosbarthwyd ymgyrchoedd ymwybyddiaeth amgylcheddol yn fewnol. Dosbarthwyd Poster Gwastraff ac Ynni'n chwarterol i bob Rhanbarth, gydag ystadegau
AA2	Trwy ddefnyddio technoleg darllen mesuryddion awtomataidd, monitro, adolygu a dadansoddi allyriadau o'n hystad. Rhannu data i addysgu a lleihau allyriadau 2% o'r flwyddyn llinell sylfaen, sef 2021/22.	Dosbarthwyd poster cyfleustodau i bob Rhanbarth i godi ymwybyddiaeth o allyriadau ym mhob Gorsaf Dân. Mae allyriadau nwy wedi cynyddu 5.7% o gymharu â'r flwyddyn llinell sylfaen oherwydd y newid o olew gwresogi i nwy mewn nifer o leoliadau'r Gwasanaeth. Mae allyriadau trydan wedi gostwng 3.8% ers y flwyddyn llinell sylfaen. Datblygwyd Archwiliadau Ynni Penodol ochr yn ochr ag Archwiliadau Amgylcheddol, i amlygu meysydd lle gellir lleihau ynni.
AA3	Cynllun Gweithredu Adfer Natur 2023-26 – annog cydweithio â sefydliadau partner a grwpiau cymunedol a'i gynnwys yn y Cynllun Gweithredu Adfer Natur.	Cyhoeddwyd y Cynllun Gweithredu Adfer Natur ar y wefan allanol yn ystod Haf 2023 a'i anfon at Lywodraeth Cymru. Cafwyd cyllid gan Cadwch Gymru'n Daclus/ Lleoedd Lleol ar gyfer Natur ar gyfer datblygu gardd flodau gwyllt yng Ngorsaf Pontarddulais a gwblhawyd ym mis Mawrth 2024 mewn cydweithrediad ag Ysgol Gynradd leol. Mae 4 safle arall wedi'u cymeradwyo ar gyfer cyllid gyda'r gwaith i fod i ddechrau ym mis Ebrill 2024. Ardaloedd blodau gwyllt wedi'u hadu mewn mannau yn safle Pencadlys y Gwasanaeth yng Nghaerfyrddin.

	OBJECTIVE	OUTCOME
AA4	Lleihau gwastraff bwyd mewn Gorsafoedd 2% o'r flwyddyn llinell sylfaen, sef 2021/22.	Cynyddodd gwastraff bwyd 2.4% o'i gymharu â'r flwyddyn llinell sylfaen a gostyngodd 12% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Codwyd ymwybyddiaeth mewn Gorsafoedd i leihau'r ffigwr hwn.
AA5	Casglu data llinell sylfaen ar gyfer defnydd dŵr mewn safleoedd dethol ac adolygu'r ffyrdd cyfredol o weithio i ddylanwadu ar newid.	Cafodd ystadegau defnydd dŵr eu monitro ar 13 o safleoedd lle mae mesuryddion wedi caniatáu hynny.
AA6	Datblygu ac ymgynghori ar gynllun datgarboneiddio ar gyfer y Gwasanaeth erbyn 2025.	Mae Map Ffordd Lleihau Carbon 2024-2030 wedi'i ysgrifennu. Cwblhawyd yr ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid perthnasol. Mae llywodraethu ar waith gyda'r nod o gyhoeddi'r Map Ffordd gorffenedig erbyn Haf 2024.

Amcanion Amgylcheddol ar gyfer y flwyddyn i ddod - 2024/25

AMCAN 1 Cynyddu'r defnydd o gerbydau cronfa trydan, gwerthuso a datblygu diwylliant o rannu ceir a theithio cynaliadwy.	AMCAN 2 Craffu ar archebu a defnyddio poteli Plastig Untro o fewn Adrannau Ymateb a Hyfforddiant, fel bod ffigurau'n gostwng 10% o'u cymharu â llinell sylfaen 2023/24.
AMCAN 3 Annog Gorsafoedd i weithio tuag at amcanion y Cynllun Gweithredu Adfer Natur a'u hymgorffori yn yr Adroddiad Monitro ar gynnydd.	AMCAN 4 Codi ymwybyddiaeth o'r Map Ffordd Lleihau Carbon ac annog cyfrifoldeb gan Orsafoedd am allyriadau carbon.

ADRODDIAD CYNALIADWYEDD AC AMGYLCHEDDOL BLYNYDDOL 2023 / 2024

Gwasanaeth Tân ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mid and West Wales
Fire and Rescue Service

HOFFI DILYN RHANNU

LIKE FOLLOW SHARE

**Ein Negeseuon
Diogelwch**

Our Safety
Messages

EIN GWELEDIGAETH

I ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl i
gymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru.

OUR VISION

To deliver the best possible service for
the communities of Mid and West Wales.

